WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VII

Opracowane na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji z 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego oraz programu nauczania i serii „NOWE Słowa na start! 7” (Wydawnictwo Nowa Era)

OGÓLNE KRYTERIA OCENIANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY KLASYFIKACYJNE ŚRÓDROCZNE I ROCZNE

Dopuszczająca (2)	Uczeń rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności, często z pomocą nauczyciela. Posiada podstawową wiedzę z zakresu pojęć literackich i językowych, potrafi odczytać proste teksty i wskazać w nich podstawowe informacje. Popełnia błędy językowe, ale jego wypowiedzi są zrozumiałe.
Dostateczna (3)	Uczeń samodzielnie rozwiązuje typowe zadania o średnim stopniu trudności. Czyta cicho ze zrozumieniem teksty literackie i naukowe, wyciąga proste wnioski. Redaguje samodzielnie wypowiedzi pisemne (rozprawka, charakterystyka, opowiadanie) z zachowaniem ich trójdzielności. Stosuje podstawowe reguły ortograficzne i interpunkcyjne.
Dobra (4)	Uczeń sprawnie i samodzielnie posługuje się wiedzą i umiejętnościami, rozwiązuje zadania złożone. Przetwarza i porównuje informacje z różnych źródeł. Tworzy spójne, bogate stylistycznie prace pisemne z zachowaniem zasad gatunkowych. Poprawnie odmienia części mowy i analizuje wypowiedzenia wielokrotnie złożone.
Bardzo dobra (5)	Uczeń wyczerpująco opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności z podstawy programowej. Dokonuje wnikliwej analizy i interpretacji tekstów literackich i kultury, samodzielnie wyciąga wnioski i buduje dojrzałą argumentację. Redaguje dojrzałe formy pisemne, wykazuje dbałość o estetykę języka, bezbłędnie stosuje zasady gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne.
Celująca (6)	Uczeń odznacza się wyjątkową dojrzałością sądów, oryginalnością i samodzielnością myślenia. Tworzy dojrzałe, twórcze wypowiedzi pisemne i ustne o wysokich walorach estetycznych i językowych. Aktywnie rozwija swoje zainteresowania polonistyczne, czyta publikacje, bierze udział w konkursach przedmiotowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO – KLASA VII „NOWE Słowa na start! 7” | Podstawa 2024

I. CZYTANIE I SAMOKSZTAŁCENIE

Dopuszczająca (2)	• Płynnie i poprawnie czyta teksty literackie oraz naukowe podane w podręczniku. • Odnajduje w tekście informacje wyrażone wprost i odpowiada na proste pytania. • Z pomocą nauczyciela korzysta ze słownika języka polskiego i ortograficznego. • Rozpoznaje podstawowe informacje o autorze i kontekście utworu.

Dostateczna (3)	• Czyta cicho ze zrozumieniem teksty publicystyczne i popularnonaukowe. • Odróżnia informacje ważne od drugorzędnych oraz fakty od opinii. • Samodzielnie odnajduje hasła w słownikach tradycyjnych i cyfrowych. • Sporządza prostą notatkę z przeczytanego tekstu w formie planu lub punktów.
Dobra (4)	• Analizuje strukturę tekstu, wskazuje relacje między akapitami. • Odczytuje sensy ukryte i metaforyczne w tekstach literackich i publicystycznych. • Porównuje informacje pochodzące z różnych źródeł wiedzy. • Prawidłowo cytuje fragmenty tekstu i stosuje cudzysłów.
Bardzo dobra (5)	• Dokonuje krytycznej oceny wiarygodności i wartości informacji. • Syntezuje wiadomości z wielu źródeł, wyciągając dojrzałe wnioski. • Biegle posługuje się słownikami terminów literackich, frazeologicznymi i wyrazów obcych. • Samodzielnie poszukuje dodatkowych kontekstów interpretacyjnych.
Celująca (6)	• Analizuje skomplikowane teksty krytycznoliterackie i filozoficzne. • Wzorowo posługuje się cytatami i przypisami w swoich opracowaniach.

II. TWORZENIE WYPOWIEDZI PISEMNYCH, NAUKA O JĘZYKU, ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA

Dopuszczająca (2)	• Redaguje krótkie wypowiedzi: ogłoszenie, zaproszenie, dedykację, opowiadanie i charakterystykę według wzoru. • Zachowuje podstawową trójdzielność kompozycji (wstęp, rozwinięcie, zakończenie). • Rozpoznaje części mowy oraz podmiot i orzeczenie w zdaniu pojedynczym. • Stosuje podstawowe reguły ortograficzne i znaki interpunkcyjne na końcu zdań.
Dostateczna (3)	• Redaguje rozprawkę z podaną tezą i 2-3 argumentami, stosując spójniki retoryczne. • Pisze list oficjalny, przemówienie i charakterystykę z zachowaniem wymogów gatunku. • Rozpoznaje imiesłowy, odróżnia mowę zależną od niezależnej. • Poprawnie dzieli tekst na akapity i stosuje przecinki w zdaniach złożonych.
Dobra (4)	• Tworzy dojrzałą rozprawkę z hipotezą i kontrargumentami, wyciąga poprawne wnioski. • Redaguje rozwinięte przemówienie i charakterystykę porównawczą. • Analizuje budowę wyrazów pochodnych (podstawa, formant, rdzeń), stosuje imiesłowowe równoważniki zdań. • Zna reguły pisowni nieodmiennych części mowy i partykuły 'nie'.
Bardzo dobra (5)	• Pisze erudycyjną rozprawkę lub esej, bogaty w celne argumenty i konteksty literackie. • Bezbłędnie przekształca zdania wielokrotnie złożone i stosuje wykresy zdań. • Wykazuje opanowanie zasad ortograficznych i interpunkcyjnych (wtrącenia, cudzysłowy). • Stosuje urozmaicone słownictwo, dbając o erudycję i estetykę tekstu.

Celująca (6)	• Tworzy autorskie felietony, recenzje i opowiadania o wybitnych walorach językowych. • Wykazuje znajomość niuansów językowych, archaizmów i stylizacji językowej. • Posiada bezbłędną sprawność ortograficzną.

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI USTNYCH I RETORYKA

Dopuszczająca (2)	• Wypowiada się na zadany temat krótkimi zdaniami. • Recytuje z pamięci krótki fragment tekstu z pomocą nauczyciela. • Przestrzega podstawowych zasad kultury rozmowy.
Dostateczna (3)	• Formułuje uporządkowaną wypowiedź ustną, uzasadniając swoje zdanie. • Wygłasza z pamięci wiersz z poprawną intonacją, dykcją i pauzowaniem. • Odróżnia argumenty logiczne od odwołujących się do emocji.
Dobra (4)	• Wygłasza kilkuminutowe przemówienie, stosując środki perswazji i gestykulację. • Bierze czynny udział w dyskusji klasowej, kulturalnie polemizując z rozmówcą. • Recytuje tekst z dojrzałą interpretacją głosową.
Bardzo dobra (5)	• Prowadzi dojrzałe wywody retoryczne, rozpoznaje manipulację językową. • Bezbłędnie wygłasza trudne teksty poetyckie z przekonującą ekspresją emocjonalną. • Przewodzi dyskusjom i debatom na forum klasy.
Celująca (6)	•.Tworzy autorskie wystąpienia publiczne, prezentacje i scenariusze wydarzeń.

IV. ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY I TEKSTÓW LITERACKICH

Dopuszczająca (2)	• Rozpoznaje rodzaje literackie (epika, liryka, dramat) i podstawowe gatunki. • Wskazuje w tekście epitet, porównanie, przenośnię, ożywienie i uosobienie. • Opisuje elementy dzieła filmowego i spektaklu teatralnego.
Dostateczna (3)	• Przypisuje czytany utwór do rodzaju literackiego i uzasadnia wybór. • Rozpoznaje cechy tragedii, dramatu romantycznego, komedii i paraboli. • Wskazuje w tekście ironię, symbol i alegorię oraz określa ich rolę.
Dobra (4)	• Analizuje wpływ środków stylistycznych na budowanie nastroju utworu. • Porównuje adaptację filmową lub teatralną z oryginałem literackim. • Interpretuje dzieła malarskie i rzeźbiarskie w kontekście lektur.
Bardzo dobra (5)	• Dokonuje wnikliwej analizy porównawczej tekstów z różnych epok literackich. • Wyjaśnia egzystencjalny, filozoficzny i uniwersalny sens poznanych utworów. • Samodzielnie odczytuje ukryte symbole i motywy kulturowe.

Celująca (6)	• Posiada szeroką wiedzę o epokach literackich i dorobku kulturowym Polski i świata. • Pisze dojrzałe eseje krytycznoliterackie i recenzje spektakli/filmów.

V. SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA Z LEKTUR OBOWIĄZKOWYCH

1. Juliusz Słowacki – „Balladyna” (Lektura obowiązkowa)

Dopuszczająca (2)	• Wymienia głównych bohaterów (Balladyna, Alina, Kirkor, wdowa, Pustelnik, Filon, Goplana, Grabiec, Kostryn). • Opowiada podstawowy przebieg wydarzeń (turniej zbierania malin, kolejne zbrodnie Balladyny, sąd i śmierć od pioruna). • Rozpoznaje utwór jako dramat.
Dostateczna (3)	• Opisuje motywy postępowań Balladyny (żądza władzy, ambicja) i Aliny (miłość do siostry i matki). • Wskazuje elementy świata fantastycznego (Goplana, Chochlik, Skierka, korona Popielów) i realistycznego. • Określa czas i miejsce akcji (okolice jeziora Gopło, czasy baśniowe).
Dobra (4)	• Charakteryzuje porównawczo Balladynę i Alinę (kontrast postaci). • Wyjaśnia rolę krwawej plamy na czole Balladyny jako symbolu winy i piętna zbrodni. • Wskazuje cechy dramatu romantycznego (mieszanie realizmu z fantastyką, nastrojowość).
Bardzo dobra (5)	• Analizuje mechanizm dochodzenia do władzy po trupach i konsekwencje łamania praw moralnych. • Wyjaśnia tragizm sprawowania sądu przez Balladynę nad samą sobą. • Wskazuje uniwersalne przesłanie utworu dotyczące nieuchronności kary za popełnione zło.
Celująca (6)	• Porównuje motyw zbrodni i dążenia do władzy w 'Balladynie' z 'Makbetem' W. Szekspira. • Przygotowuje wartościowy projekt sceniczny lub dojrzałą rozprawę filozoficzną na temat sprawiedliwości.

2. Adam Mickiewicz – „Dziady część II” (Lektura obowiązkowa)

Dopuszczająca (2)	• Wymienia postać Guślarza oraz ducha Józia i Rózi, Złego Pana i Zosi. • Opowiada, w jakim miejscu i czasie odbywa się obrzęd Dziadów (kaplica przycmentarna, noc zaduszna). • Zna podstawowy cel przywoływania duchów (chęć przyniesienia im ulgi w cierpieniu).
Dostateczna (3)	• Opowiada historię każdego z przybyłych duchów oraz podaje przypisane im winy i kary. • Cytuje lub parafrazuje pouczenia moralne wypowiadane przez duchy na koniec ich pojawienia się. • Wyjaśnia funkcję chóru ptaków nocnych przy Złym Panu.

Dobra (4)	• Formułuje ludowy kodeks moralny wynikający z przestróg duchów ('Kto nie był człowiekiem ni razu...'). • Określa cechy synkretyzmu gatunkowego i nastrojowości utworu. • Analizuje postać Milczka/Tajemniczego Widma na końcu utworu.
Bardzo dobra (5)	• Interpretuje romantyczną koncepcję odpowiedzialności za własne czyny i winy egzystencjalne. • Wyjaśnia rolę tradycji ludowej w budowaniu tożsamości i moralności zbiorowej. • Redaguje opowiadanie twórcze z perspektywy wybranego ducha.
Celująca (6)	• Porównuje 'Dziady cz. II' z innymi częściami dramatu Mickiewicza oraz utworami o tematyce zaświatów. • Tworzy dojrzałą rozprawkę na temat: 'Czy ludowa sprawiedliwość jest bezwzględna?'.

3. Aleksander Fredro – „Zemsta” (Lektura obowiązkowa)

Dopuszczająca (2)	• Wymienia bohaterów (Cześnik Raptusiewicz, Rejent Milczek, Papkin, Klara, Wacław, Podstolina). • Wskazuje przyczynę sporu (spór o mur graniczny w zamku). • Rozpoznaje utwór jako komedię.
Dostateczna (3)	• Opowiada o planach matrymonialnych Cześnika i Rejenta oraz o miłości Klary i Wacława. • Opisuje postać Papkina (paryskie ubranie, pistolety, gitara, kłamstwa o odwadze). • Wskazuje powtarzalne powiedzonka bohaterów ('Mocium panie', 'Niech się dzieje wola nieba...').
Dobra (4)	• Charakteryzuje porównawczo Cześnika (gwałtowny, szczery) i Rejenta (skryty, fałszywie pobożny). • Analizuje pisanie listu przez Dyndalskiego pod dyktando Cześnika jako scenę komizmu słownego. • Określa cechy komedii równowagi i intrygi.
Bardzo dobra (5)	• Analizuje odmiany komizmu (postaci, sytuacyjny, językowy) i ich wpływ na wymowę utworu. • Ocenia krytycznie wady szlacheckie (pieniactwo, zawziętość, obłuda) pokazane z przymrużeniem oka. • Redaguje charakterystykę porównawczą Cześnika i Rejenta.
Celująca (6)	• Analizuje kunszt wiersza trzynastozgłoskowego i ośmiozgłoskowego u Fredry. • Tworzy scenariusz scenki teatralnej lub dojrzałą recenzję spektaklu na podstawie 'Zemsty'.

4. Charles Dickens – „Opowieść wigilijna” (Lektura obowiązkowa)

Dopuszczająca (2)	• Wymienia głównego bohatera (Ebenezer Scrooge) oraz duchy (Jakub Marley, Duch Dawnych, Obecnych i Przyszłych Świąt). • Podaje czas i miejsce akcji (Londyn, Wigilia Bożego Narodzenia). • Zna podstawowy przebieg wydarzeń i opowiada o cudownej przemianie Scrooge'a.

Dostateczna (3)	• Opowiada o wizytach kolejnych Duchów i opisuje obrazy ukazane Scrooge'owi. • Charakteryzuje Scrooge'a przed przemianą (skąpy, samolubny, oschły) i po przemianie (hojny, radosny, wrażliwy). • Opisuje sytuację rodziny Boba Cratchita i Małego Tima.
Dobra (4)	• Analizuje przyczyny i etapy duchowej przemiany Ebenezera Scrooge'a. • Wyjaśnia znaczenie symboliczne postaci Małego Tima, łańcucha Marleya oraz Świąt Bożego Narodzenia. • Określa cechy opowiadania z elementami powiastki moralnej.
Bardzo dobra (5)	• Interpretuje utwór jako krytykę XIX-wiecznego kapitalizmu i znieczulicy społecznej. • Wyjaśnia uniwersalne przesłanie o konieczności dzielenia się z innymi i czynienia dobra za życia. • Pisze dojrzałe opowiadanie twórcze lub list w imieniu Scrooge'a.
Celująca (6)	• Porównuje motyw przemiany w 'Opowieści wigilijnej' z innymi utworami literackimi. • Tworzy autorski projekt literacki lub scenariusz spektaklu inspirowanego wartościami utworu.

5. Antoine de Saint-Exupéry – „Mały Książę” (Lektura obowiązkowa)

Dopuszczająca (2)	• Wymienia głównego bohatera (Mały Książę), Pilota oraz dorosłych z odwiedzanych planet (Król, Próżny, Pijak, Bankier, Latarnik, Geograf). • Opowiada o podróży Małego Księcia z planety B-612 na Ziemię. • Podaje postaci spotkane na Ziemi (Róża, Lis, Wąż).
Dostateczna (3)	• Wyjaśnia, czego nauczyły Małego Księcia spotkania z mieszkańcami asteroid oraz z Lisem. • Cytuje lub wyjaśnia słynne aforyzmy ('Dobrze widzi się tylko sercem...', 'Stajesz się odpowiedzialny za to, co oswoiłeś'). • Opisuje relację Małego Księcia z Różą.
Dobra (4)	• Analizuje symboliczne znaczenie Róży (miłość, piękno), Lisa (przyjaźń), Żmii (śmierć, powrót) i Baobabów (zło, złe nawyki). • Określa cechy powiastki filozoficznej. • Charakteryzuje postawy dorosłych poddane krytyce w utworze.
Bardzo dobra (5)	• Wyjaśnia filozoficzny i egzystencjalny sens poszukiwania przyjaźni, odpowiedzialności i wrażliwości. • Analizuje relację narratora-Pilota z Małym Księciem i jej wpływ na postrzeganie świata. • Redaguje dojrzałą rozprawkę lub charakterystykę postaw bohaterów.
Celująca (6)	• Porównuje motyw podróży i dojrzewania w 'Małym Księciu' z innymi dziełami literatury światowej. • Tworzy autorski projekt literacki lub esej filozoficzny inspirowany utworami Saint-Exupéry'ego.

VI. SYSTEM OCENIANIA FORM PISEMNYCH I DOSTOSOWANIA DLA UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI (PPP)

1. Jakościowe kryteria oceniania wypowiedzi pisemnych (rozprawka, charakterystyka,

przemówienie, opowiadanie)

Realizacja tematu	**Poziom wysoki:** Pełna zgodność z wybranym tematem, wyczerpanie wątków, trafność argumentacji/opisu/narracji. **Poziom podstawowy:** Temat podjęty w sposób wystarczający, ujęcie schematyczne. **Poziom niski:** Praca częściowo odbiega od tematu lub jest pobieżna.
Elementy gatunkowe	**Poziom wysoki:** Pełna obecność wszystkich wymaganych elementów formy (teza/hipoteza i argumenty w rozprawce; apostrofy w przemówieniu). **Poziom podstawowy:** Obecność większości elementów gatunkowych z drobnymi usterkami. **Poziom niski:** Brak kluczowych elementów strukturalnych danej formy.
Kompozycja i akapity	**Poziom wysoki:** Przejrzysta kompozycja trójdzielna (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), prawidłowe i rytmiczne stosowanie akapitów. **Poziom podstawowy:** Zaznaczona trójdzielność, sporadyczne błędy w podziale na akapity. **Poziom niski:** Brak spójności, tekst jednolity bez akapitów.
Styl i język	**Poziom wysoki:** Bogate słownictwo, stosowanie dojrzałych struktur zdaniowych, stosowność stylu do formy. **Poziom podstawowy:** Słownictwo proste, poprawne, sporadyczne błędy powtórzeniowe. **Poziom niski:** Liczne błędy słownikowe, ubogie słownictwo, powtórzenia.
Ortografia i interpunkcja	**Poziom wysoki:** Zapis bezbłędny lub z nielicznymi drobnymi usterkami. **Poziom podstawowy:** Sporadyczne błędy niezakłócające komunikacji. **Poziom niski:** Liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń,który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą

2.Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów

Osiągnięcia uczniów sprawdzane są w formach pisemnych i ustnych.

3.Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej

Po przedstawieniu przez nauczyciela przewidywanej rocznej oceny klasyfikacyjnej- uczeń może nie zgodzić się z propozycją. Ma możliwość złożenia wniosku o podwyższenie oceny. W ciągu dwóch dni od złożenia wniosku pisze test sprawdzający wiedzę i umiejętności przewidziane w wymaganiach na wnioskowaną ocenę.

4. Dostosowanie wymagań edukacyjnych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (PPP)

Dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (np. dysleksja, dysgrafia, dysortografia, słabowidzenie, niedosłuch, autyzm/Zespół Aspergera) wymagania edukacyjne ulegają zindywidualizowanemu dostosowaniu:

• **Dysleksja i dysortografia:** Błędy ortograficzne i interpunkcyjne nie obniżają oceny ogólnej z pracy pisemnej, jeśli treść, kompozycja i język są poprawne. Wydłużony czas na wykonywanie sprawdzianów pisemnych. • **Dysgrafia:** Zezwolenie na pisanie prac na komputerze lub zamiana prac pisemnych na wypowiedzi ustne w sytuacjach uzasadnionych opinią.

• **Trudności w skupieniu uwagi / Wolne tempo pracy:** Zmniejszenie liczby zadań do wykonania na sprawdzianie przy zachowaniu sprawdzania kluczowych umiejętności z podstawy programowej.

.